

Soms trekvogel, meestal pleisteraar op de DB: 20 februari 2021.

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Overzicht maanden	2
3. Overzicht soorten en soortgroepen	12
4. Samenvatting	30
4.1 Poging tot interpretatie.....	33
4.2 Voorjaarsdagrecords	35
5. De DB en de landelijke trek	36
6. Telpost Groothoofd (Dordrecht)	36
7. Telpost Zwaluwse Dijk (Lage Zwaluwe)	36

Hans Gebuis en Nijs Stam

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch
Verslag voorjaarstellingen 2021

door Hans Gebuis en Nijs Stam

24 juni 2021

© Onbewerkte data: www.trektellen.nl

© Foto dreigende lucht 12 april: C. Munter, Zwijndrecht 2021. Alle rechten voorbehouden

© Foto Geelgors: N. Stam, Dordrecht 2016vv. Alle rechten voorbehouden

© Overige foto's: J. Gebuis, Dordrecht 2011vv. Alle rechten voorbehouden.

1. Inleiding

Dit verslag relateert de voorjaarstellingen van 2021 op trektelpost de Dordtse Biesbosch (DB) aan de jaren 2004-2020, of – in de maandgrafieken – aan de tellingen op de Tongplaat, dus van 2013 tot 2020.

Hoofdstuk 2 biedt per maand korte weersoverzichten en eventuele bijzonderheden in de tellingen.

Hoofdstuk 3 geeft met tabellen inzicht in de relatieve 'sterkte' per soort en per ruwweg gedefinieerde soortgroep, afgezet tegen gemiddelden gedurende de hele historie van de telpost.

Hoofdstuk 4 vat de fenomenen samen en probeert ze met grafische en tekstuele middelen te interpreteren. Daarin neemt voor dit bijzondere voorjaar een exposé over de invloed van de wind een bijzondere plaats in. Tenslotte presenteert dit hoofdstuk de in 2021 genoteerde *voorjaarsdagrecords*.

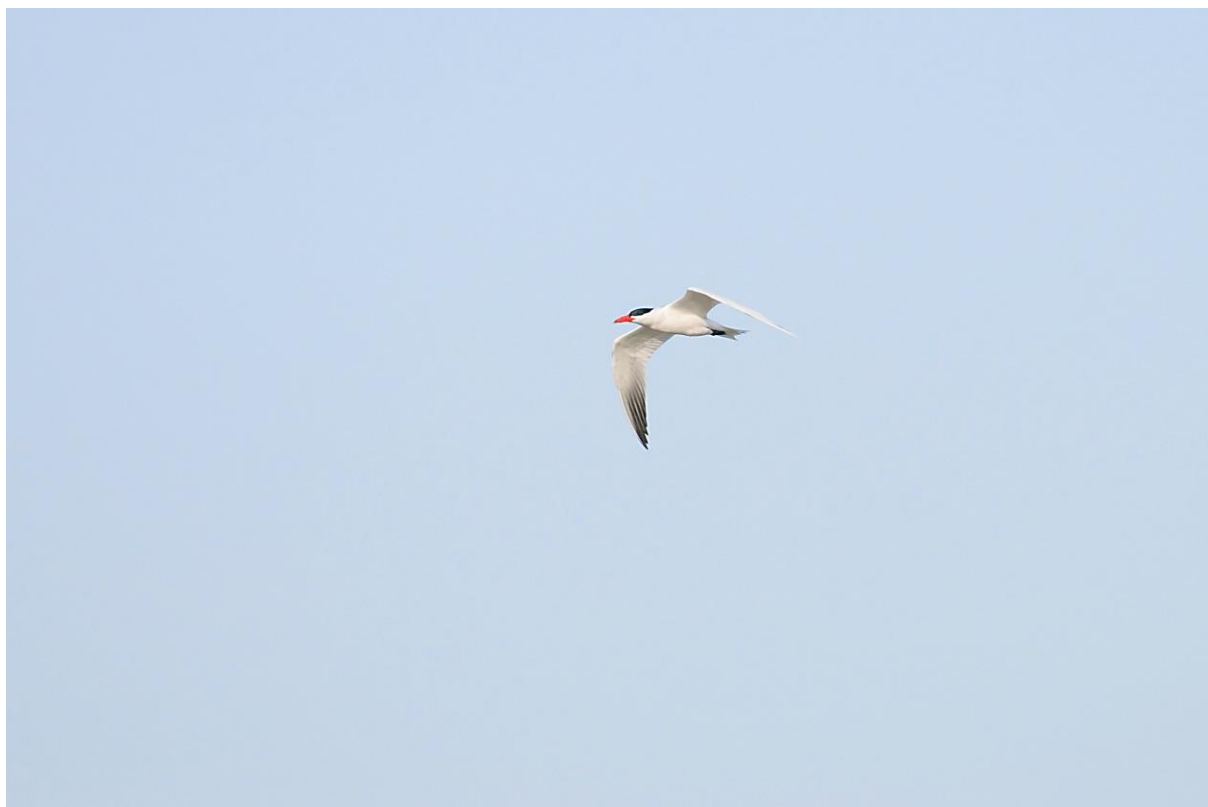
Hoofdstuk 5 plaatst de DB-tellingen summier in een landelijk kader. Hoofdstuk 6 en 7 geven kort informatie over de twee telposten rondom de DB: Groothoofd en Zwaluwse Dijk.

Hoewel we ook (niet meer dan 8) vlinders hebben geteld, zijn deze buiten beschouwing gelaten, behalve bij de maandgrafieken. Daar is het technisch onvermijdelijk.

Alle foto's zonder specifieke naamsvermelding zijn van Hans Gebuis. Daarmee voelen we ons zeer bevoorrecht. Bij de enige twee andere foto's zijn de namen van de 'daders' vermeld. Ook daarvoor dank.

Tenslotte mede namens Hans dank aan de frequente medetellers Leo Apon, Michel Kapoen, Jos Koopman, Arjan Loeve en Sander Terlouw.

Nijs Stam

In 2021 noteert Leo de 7e voorjaars-Reuzenster voor de telpost.

2. Overzicht maanden

Dit maandoverzicht vermeldt de – redelijk vers opgetekende – weersomstandigheden per decade en eventueel opvallende feitjes en weetjes van de bijbehorende tellingen. De weersomstandigheden worden uiteraard vermeld omdat deze zeker het voorbije voorjaar forse invloed op de geregistreerde trek hebben.

Aan het eind van elke maand differentieert een staafgrafiek [trektellen.nl] de intensiteit per

week en vergelijkt de actuele maand van 2021 (**blauwe staafjes**) met de dito maand van 2020 (**oranje**) en 2013-2019 (**groen**). Het vergelijk is dus over alle tellingen op de *Tongplaat*.

Uit esthetische overwegingen zijn deze grafieken wat klein gehouden ten koste van de leesbaarheid van de getalletjes. Getallen zijn evenwel niet zo relevant: de staafjes als zodanig geven voldoende inzicht in de vergelijking.

Januari

De 1^e decade kan gekarakteriseerd worden als druilerig en soms nevelig. Noordelijke winden en grijze wolkendekken overheersen en de temperatuur ligt rond 4°C, met af en toe een klein beetje nachtvorst. Er is deze decade niet geteld. De 2^e decade begint met regen, gevolgd door een paar droge dagen met zachtere winden uit ZO tot ZZW, gevolgd door een halve sneeuwdag. Daarna wordt het wisselvalliger, overwegend grijs en buig met hardere westelijke winden en temperaturen boven het vriespunt. De 3^e decade begint zonnig bij een ZW-Bft4-5 wind. Vervolgens komen er veel regen en buigige dagen met westelijke winden, omlijst door twee prachtig zonnige dagen, de 25^e en de 31^e, beide met zachtere winden uit NO-richtingen. In deze decade tellen we op 4 dagen.

Wat betreft het algemene kader: in januari blijft Nederland in een nogal stevige lockdown vanwege het in de eerste helft van de maand stijgende besmettingsrisico met het coronavirus. In de 3e decade is er zelfs een avondklok en wordt geadviseerd nog maximaal één persoon per dag thuis te ontvangen. Het vaccinatieprogramma komt wat hortend en stotend op gang, mede omdat de strategie ten aanzien van welke groepen mensen in aanmerking komen nog in ontwikkeling blijft bij wisselende inzichten en toenemende productie. In de 2e decade

komen vooral op zaterdag nog relatief veel recreanten voor kortere momenten op de Tongplaat, in de 3^e decade neemt dat wat af, behalve op de zonnige zondag 31 januari.

Trekvogels

De januari-tellingen zijn aanvankelijk niet om over naar huis te schrijven, het weer is de grote stoorzender. In de 2^e decade zijn er twee teldagen met vrij weinig trekvogels, maar wel een mooie hoge groep van 61 Kokmeeuwen. Het blijft vooral bij betrekkelijk kleine groepjes ganzen. Op de 25^e trekken voor het eerst sinds 2018 weer 5 Wilde Zwanen voorbij. Op de grens van de maand, op de koude 31^e, bij een temperatuur van -3 graden Celsius, maakt de Brandgans uiteindelijk nog veel goed.

TP-vogels

Er wordt regelmatig een vrouw Blauwe Kiekendief gezien, soms ook een man. De Havik is meestal ter plaatse en baltst soms al. Een Torenvalk wordt elke teldag jagend opgemerkt. Zeearenden laten zich af en toe eens bekijken en de hele maand zijn 2 Baardmannen aanwezig. Daarnaast natuurlijk wat Waterrallen, Cetti's Zangers, Brilduikers en enkele Grote Zaagbekken. 's Morgens vroeg is er variabele foerageertrek van 500-900 Kolganzen.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

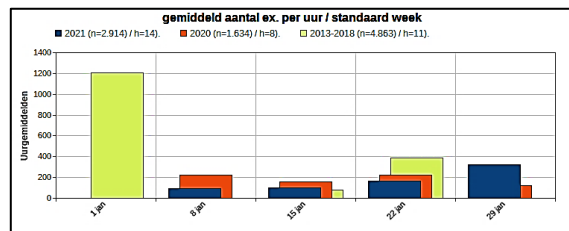
Totaal passeren 2.914 vogels in januari 2021. Daarvoor wordt 14:30 uur geteld op 7 teldagen (2020: 1.634 exx in 8:55 uur). De grafiek illustreert dat de aanvankelijk wat stille maand op de laatste dag nog min of meer wordt goedge-maakt: het is al niet meer de magerste januari.

Februari

De 1^e decade begint snotterig met wat regendagen waarop niet wordt geteld. Daarna volgt wisselvallig weer met af en toe zon. Op zondag 7 februari ontstaat een flink sneeuwdek met duinen tot wel 50cm hoogte. Die sneeuw stuift op 8 februari nog indrukwekkend op en blijft tot in de 2^e decade liggen. In de sneeuwperiode zijn de winden oostelijk, aanvankelijk hard (Bft5-6), later gematigd (Bft1-3). De laatste twee dagen van de 1^e decade zijn ook nog eens heerlijk zonnig, wat overigens de temperatuur niet boven het vriespunt haalt.

De 2^e decade start met flinke vriesnachten (-8/-10°C), maar door het heerlijke zonnige weer stijgt de dagtemperatuur toch wel tot rond het vriespunt bij zachte oostelijke winden. In deze periode zijn twee teldagen. Vervolgens regent de sneeuw in slechts twee dagen, 15/16 februari, totaal weg. Op die twee dagen met regen en harde zuidenwind is niet geteld. Daarna komt er redelijk mooi weer bij ietwat zachtere (Bft3) zuidelijke winden. De temperatuur stijgt op 20 februari zelfs tot 15°C, wat ondanks de nog steeds pittige lockdown leidt tot wat meer recreanten bij de telpost. Ook nu zijn er twee teldagen.

De 3^e decade springt eruit door meerdere ongewoon warme dagen met temperaturen tot of boven 15°C en wat zachtere zuidelijke winden die Saharazand aanvoeren waardoor een bewolkingssluier blijft hangen. De laatste twee dagen van de maand komt de zon pas later op de dag tevoorschijn, na stevige ochtendmist bij zwakke noordelijke winden. Op die twee dagen is niet geteld.

Trekvogels

De tellingen tot de 1^e sneeuwdag mogen nauwelijks een naam hebben, alhoewel toch 27 Kleine Zwanen worden genoteerd, wat op onze telpost lang niet meer vanzelfsprekend is. Op de 1^e sneeuwdag begint meteen een mini-coldrushje van ca. 2.800 vogels, waarin opvallend een Houtsnip, 46 Watersnip en 3 Bokjes. De dagen erna verheugen we ons in 11 Kleine Zwanen en 23 Wilde (meteen dagrecord). Maar er is niet zoiets van een uitbundige coldrush á la 2010. Terwijl de sneeuw er nog ligt, beginnen meteen bij de start van de 2^e decade de Brandganzen 'doodgewoon' aan hun gebruikelijke voorjaarsstrek (4.454 exx) en passeert de eerste Blauwe Kiekendief van dit voorjaar in noord-oostelijke richting, later nog gevolgd door twee dito, waaronder een prachtige man. De eerste Grote Lijster dient zich aan. De sneeuw eenmaal verdwenen, komt er echte voorjaarsstrek op gang van Brand- en Kolganzen. De Toendra-rietgans laat het in vergelijking met voorgaande jaren wat afweten. De eerste Ooievaar verschijnt, en terwijl we daar vol bewondering naar staan te turen missen we achter ons 28 Kraanvogels – die juist op dat tijdstip in de regio worden gemeld. Grutto- en Kleine Mantelmeeuwentrek komt op gang, en op 18 februari vierden we onze 2^e Veldleeuweriken-voorjaarsdag ooit met 1.164 exx. De laatste dag van de decade brengt naast 48 TP-Brilduikers ook 26 trekkende exemplaren en de 1^e twee Slechtvalken m/v van het seizoen. Die laatste twee dagen samen mogen we ook ruim 1.500 Kieviten verwelkomen, sinds 2013 voor onze telpost

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

toch wat bijzonder. De maffe ZO-Houtduiven-trek van voorgaande jaren herhaalt zich mondjesmaat, maar op 20 februari vliegen ze inmiddels bijna alle in de goede richting.

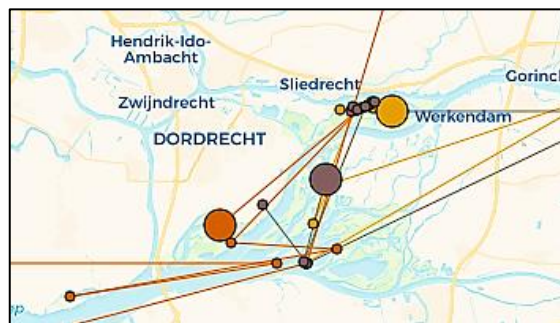
Terzijde: op 20 en 21 februari passeren tweemaal 20.000+ Kraanvogels de telposten in Limburg. We kunnen er op afstand van meegenieten via filmpjes op de nationale trektellen-App, en op de 1^e dag van de derde decade komen er dan toch ook nog 9 Kraanvogels voorbij de Tongplaat, op dat moment bemand door geluksvogel Michel, die ook de 1^e Boomleeuwrik van het seizoen ziet. Gelukkig krijgen ook Hans, Chris en Nijs op 22 februari nog een eenzame Kraanvogel te zien – met dank aan Jos, die hem tijdig doorgeeft vanaf de Zwaluwse Dijk. Twee Blauwe Kiekendieven en een Kleine Barmsijs geven de 23^e een apart tintje, en de 1^e twee Lepelaars doen datzelfde op de 25^e. De hele decade is het overigens leuk tellen met ca. 8.700 exx van de voor de maand ‘gewonere’ soorten.

TP-vogels

Om ‘het gewone spul’ zoals Cetti’s Zanger maar niet te noemen, we mogen ons redelijk regelmatig of zelfs continu verheugen in de aanwezigheid van TP Buizerd, Bruine en Blauwe Kiekendief (*ook man*), Havik, Sperwer, Torenvalk (op 18 februari vlakbij de Neutbank een worm etend), plus adulte en onvolwassen Zeearenden. Op de rivier maken (48!) Brilduiker en 5 Grote Zaagbek het feestje compleet en in de oude eendenkooi lacht een Groene Specht, op gevaar af de (reeds nestelende?) Havik aldaar ten prooi te vallen. Na de sneeuw zijn de behoorlijk *sneaky* opererende Baardmannen niet meer te horen, totdat zij op 20 februari met 5 tegelijk bij volle zon vlakbij in één boompje gaan zitten met nog 1 ernaast, een prachtig gezicht.

Op 18 februari zijn twee 2kj Zeearenden – mogelijk Biesbosch 2020 (grijze bol) en Eemmeer 2020 (oranjerode bol) – minstens een halfuur

volop aan het ‘vadertje en moedertje spelen’, zelfs met takken in de klauwen vliegend.

Bron: portal.werkgroepzeearend.nl.

De al langer alhier ronddolende 3kj (Lepelaarsplassen 2019, okeren bol) wordt op dezelfde dag gezien en ook nog op 20 februari, nauwelijks schuw voor de twee adulte die steeds aan het rondvliegen zijn.

De 3kj vogel van de Lepelaarsplassen 2019.

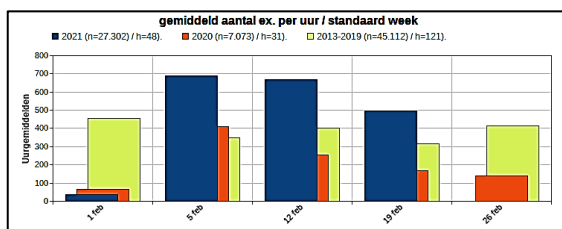
Overigens: op hetzelfde moment dat wij dat zien, meldt Wiggele de Haas maar liefst 9 onvolwassen exemplaren in één beeld vanuit de Brabantse. Met het Brabantse broedpaar erbij moeten er dus minimaal 14 van deze supervogels in de Biesbosch bivakkeren – en elkaar nog verdragen ook! Op vrijwel elke teldag is er rond zonsopgang foerageertrek van Kolganzen, in aantal variërend tussen 500 en 2.500 exx.

De “TP-maand” eindigt met het trieste bericht dat ‘ons’ gezenderde 3kj vrouwtje Zeearend, geboren in de Dordtse Biesbosch 2019, op 24 februari is omgekomen als windturbine slachtoffer in de omgeving van Bremen waar ze regelmatig bivakkeerde: <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/mes-sage/?msg=27358>.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

Totaal passeren 27.302 trekvogels in februari 2021. Daarvoor wordt 48:29 uur geteld op 13 teldagen (2020: 7.073 exx in 31:19 uur). De grafiek illustreert redelijk overtuigend deze beste februarimaand in de historie van de telpost (vorige was 2019 met 23.065 exx).

Baardman op 20 februari 2021.

Spelende 2kj Zearenden op 18 februari 2021 boven de Dam van Engeland.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Maart

Maart begint koud na het warme einde van februari: soms beginnen de tellingen bij temperaturen onder het vriespunt. De eerste dagen vigeren er oostelijke winden en is het soms hardnekkig mistig of heilig. Af en toe zijn er zonnige dagen, maar eind 1^e decade wordt het grijs bij westelijke winden en is er regen en motregen.

De eerste drie dagen van de 2^e decade staan in het teken van voorjaarsstorm Erik en diens nasleep: stormachtige westelijke winden en forse regenbuien. Daarna wordt het koud en buig weer met stevige noordelijker winden, totdat vanaf 19 maart de zon zich weer laat zien en op de 20^e draait de wind van NO naar (Z)ZW. De temperatuur komt evenwel niet boven 8°C uit. Er is in deze decade maar 4 dagen geteld en in de eerste dagen wordt de telling soms door (harde) regen afgebroken of onderbroken.

De eerste helft van de 3^e decade wordt gekenmerkt door slecht zicht vanwege hardnekkige mist of laaghangende bewolking. De echt ijszige noordelijke winden maken plaats voor zuidwestelijke, en de temperatuur bereikt waarden rond 10°C, met evenwel 's morgens soms nog vorst aan de grond. Tegen het 'gebruik' in is er vrij mooie trek tijdens de noordelijke winden, maar de latere tellingen worden nogal gehandicapt door het slechte zicht, waar kennelijk niet alleen wij, maar ook de vogels zelf last van hebben. Er volgen enkele dagen met eveneens hardere westelijke winden en af en toe buien. Maart sluit af met twee prachtige, zonnige dagen waarop de temperatuur boven 20°C komt en de wind aanzienlijk afzwakt. In de 3^e decade zijn er 8 teldagen, waarvan alleen de 22^e een 3.000+ telling oplevert, verder blijft het net boven of ver onder de 1.000 exx.

Trekvogels

De 1^e decade tellen we vooral ganzen, eenden Houtduiven en Kokmeeuwen. Maar ook komen er alweer Grutto's, een eerste Zwarte Ruiter en

– opmerkelijk – nog 2 Houtsnippen, 5 Kraanvogels en de eerste Zwartkopmeeuw. De grotere trekvogels zijn na de sneeuw voor ons gevoel wat vroeg, maar de kleinere lijken hun gewone agenda aan te houden en laten zich dus in de 1^e decade nog maar mondjesmaat zien.

De 2^e decade brengt een Bonte Strandloper, een voorjaarsdagrecord Rietgors (60 exx, waar hebben we het eigenlijk over?) plus nóg een Slechtvalk. Op de fraaie, maar koude 20^e maart is er een nogal vroege 1^e Visarend van het seizoen en een Kleine Bonte Specht. Spreeuwen en Vinken komen wat op gang, de Vink beleeft zijn 2^e voorjaarsdag ooit op onze telpost en de Witte Kwikstaart op het nippertje zijn dito 3^e. Kokmeeuw en Houtduif houden het nog vol, Lepelaar en Aalscholver beginnen te verschijnen. De ganzentrek loopt kennelijk op zijn laatste voeten: Kol- en Brandgans worden geleidelijk vervangen door Grauwe Gans.

In de 3e decade sneuvelen de voorjaarsdagrecords voor Kluut (nu 42 exx) en Vink (nu 394 exx). Opvallend: we zien wel 5 Middelste Zaagbekken voorbijgaan, iets wat tot dan alleen in 2011 is voorgekomen. Op de koude 22e passereren bijna 2.000 lijsters – waaronder één fraaie groep van 530 Kramsvogels – en een Rouwkwikstaart. De eerste Kemphanen laten zich zien, evenals Kleine Zilverreiger, Boerenzwaluw, Oeverzwaluw, Purperreiger, Beflijster en Turkse Tortel.

TP-vogels

In de 2e decade vallen vooral de vele Brilduikers en Grote Zaagbekken op de rivier op. Verder zijn er altijd de (huis) Torenavalk en Havik en wat Buizerds. De Zeearend laat zich af en toe zien in wisselende kleden en jaargangen. 'Onze' gezenderde 2019 Zeearend van de Dordtse Biesbosch is inmiddels gesneuveld aan een windturbine in haar geliefde Noord-Duitsland. Als

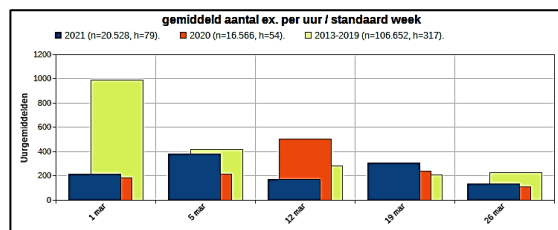
Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

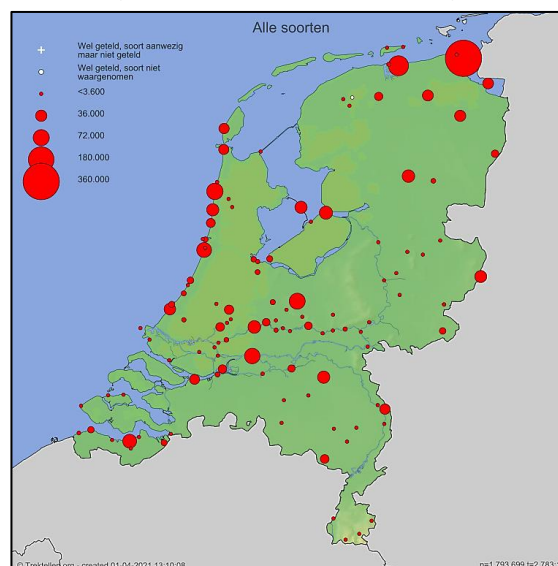
troost krijgen we hier de 3kj van de Lepelaarsplassen 2019 regelmatig in de kijker. Zanglijster, Tjiftjaf en Groene Specht laten zich bijna elke dag horen en/of zien naast de onvermijdelijke Cetti's Zanger en Waterral. Baardmannen hoor je soms tinkelen, maar ze laten zich niet zien. Op 20 maart denken we enkele keren een Blauwborst te horen, maar te kort om zeker te zijn. De soort is evenwel al stevig vastgelegd bij de Tongplaat, met foto en al, dus we mogen hem tot de TP-ers van de 2e decade rekenen. Op 24 maart worden er zelfs 5 geregistreerd, 4 bij de bunker en 1 bij de telpost. De Brilduikers zijn kennelijk met de landelijke avond-smienten-tsunami meegetrokken, want op 25 maart is er niet één meer te zien op de rivier. Grote Zaagbekken bereiken met 34 exx hun hoogtepunt op 24 maart. Eind maart zijn Zwartkop en Fitis weer mondjesmaat aanwezig. Op 29 maart hoort Nijs gedurende ca. 5 minuten de eerste Sprinkhaanzanger, maar die wordt later niet weer gehoord of gezien. Het zou de vroegste ooit voor Nederland zijn (was 30 maart).

Totaal passeren 20.528 vogels in maart. Daarvoor wordt 79:31 uur geteld op 17 teldagen (2020: 16.566 exx in 54:03 uur). De grafiek illustreert de dip aan het begin van de 2^e decade en de opleving aan het eind ervan, waarna de slechte zichtomstandigheden – en uitblijvende trek boven het binnenland – de laatste week

van maart 2021 nauwelijks boven 2020 weten te houden.

Aan de kust, met name op de noordelijke telposten Lauwersoog en Eemshaven (en nog niet ingevoerde Noordkaap) is het inmiddels wel feest, terwijl Breskens en de Vulkaan voor hun doen nog heel mager zijn. In onze omgeving gaat het met name lekker op Woudrichem en Lopik, zoals onderstaand kaartje over maart laat zien (Bron uiteraard trektellen.nl).

April

De 1^e decade is het óf heig, óf koud en buig bij noordelijke winden. Slechts 3 dagen brengen we de moed op om te tellen. Op de laatste 2 dagen na is ook de 2^e decade koud bij ijzige noordelijke winden, smerige winterse buien en temperaturen van rond het vriespunt tot hooguit 10°C. De laatste twee dagen zijn aangename, maar starten met langdurige grondmist en blijven de hele telling wat nevelig. Toch is er 8 van de 10 dagen uit deze decade geteld.

De lucht voorspelt op 12 april niet veel goeds – en dat komt er dus ook niet. Foto Chris Munter

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

In de 3e decade komen de temperaturen alvast enkele keren op 11-12°C, maar vaker zitten we nog op 3-4°C: het blijft maar koud en de wind blijft in de NNW-NO hoek zitten, meestal wat zachter maar één keer wordt toch Bft4 bereikt. In deze decade is desondanks 7 dagen geteld.

Trekvogels

De eerste Beflijsters, Gele Kwikstaarten en Boompiepers verschijnen in de 1e decade. Een staartje Brandganzentrek zorgt nog voor wat aantallen, maar verder levert de decade zeer weinig vogels op: op geen enkele teldag worden zelfs maar 400 vogels gezien.

De voor onze telpost ongunstige weersomstandigheden maken het in de 2^e decade met gemiddeld 489 vogels per teldag niet veel beter, maar het wordt wel leuker: de eerste Groenpootruiters, Visdieven, Regenwulpen, Smellekens, Huiszwaluwen, Dwergmeeuwen en Gierzwaluwen verschijnen en er komen zowaar een paar Kleine Strandlopers, 8 Rotganzen en (nog) een Rouwkwikstaart langs. Voorjaarsdagrecords voor Zwartkopmeeuw (68 exx) en Regenwulp (130 exx) stijgen. Vooral maandag 19 april is een onderhoudende dag, met o.a. de 2^e Visarend en relatief veel steltlopers, Dwergmeeuwen en Visdieven, de eerste Gierzwaluwen en – verassend – nog 52 Kramsvogels.

In de 3^e decade worden we regelmatig aangenaam verrast door o.a. de 2^e Grauwe Gors voor de telpost ooit en een dito Hop. Verder een Roodkeelduiker, een Reuzenster, Purperreigers, een Tapuit, een Zwarte en Rode Wouw, nog een Smelleken en een Visarend, 2 Blauwe Kiekendieven en de nieuwe telpostsoort Engelse Kwikstaart. Dat alles naast nieuwe voorjaarsdagrecords – en 2^e dag ooit – voor Oeverzwaluw, Visdief en Dwergmeeuw. De Zwartkopmeeuw beleeft zijn 2^e dag na het dagrecord van nog geen week geleden. De Roek die toch al zijn beste jaar heeft, krijgt er op 28 april nog eens 5 exx bij.

Opvallend is het uitblijven – of misschien definitief missen – van roofvogels en valken. Alleen de Bruine en Blauwe Kiekendief doen nog een beetje mee.

De Roodkeelduiker van 22 april 2021.

TP-vogels

Vanaf de 2^e decade wordt het op de Tongplaat echt genieten van de TP-ertjes: vele Rietzangers, wel vier Nachtegallen, Kneutjes, Heggenmussen, meerdere Zwartkopjes, Fitissen, Tjiftjaffen en Zanglijsters helpen om de irritante Groenlingen en Cetti's wat makkelijker bij de niet-meer-opgemerkt-wordende achtergrondgeluiden te parkeren. Inmiddels zijn wel de Zearend nestbomen van de Dordtse en Brabantse Biesbosch omgewaaid en is de kans op broeden voor dit jaar gereduceerd tot nul. Soms zien we de adulte vogels heel dicht met hun schouders tegen elkaar zitten alsof ze elkaar willen troosten bij deze pech. Twee visarendnesten trof eenzelfde lot, maar die vogels zijn weer ijverig aan nieuwe – al of niet gammele – bouwsels bezig.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

In de 3^e decade voegen Grasmus, Tuinfluiter, Kleine Karekiet en Koekoek zich bij de TP-vogels. De Blauwborst laat zich eindelijk ook weer eens zien.

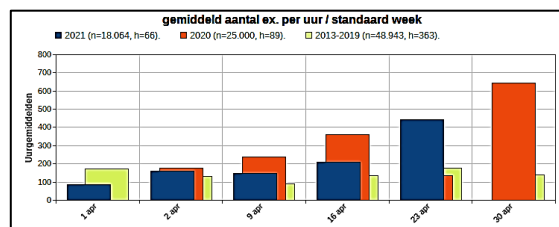

De bezetting van de telpost – inclusief fotograaf Hans – op de prachtige maandag 19 april ontlokt één onzer gewaardeerde thuis ‘werkende’ medetellers een ongedacht vilein commentaar.

Weeramateur Teus Stam (broer van ...) uit Alblasterdam ziet na 42 jaar meten van weergegevens de koudste april voor de regio. Vanuit dat perspectief – en mede in het licht van de

relatief ongunstige noordelijke winden – treffen we het nóg niet eens slecht: er passeren 18.062 vogels en 2 (!) vlinders in april 2021.

Daarvoor wordt ruim 66 uur geteld op 18 tel-dagen (2020: 25.000 exx in 89 uur).

De grafiek demonstreert voor de meeste weken een hogere intensiteit dan in 2013-2019, en soms ook 2020. Er is de vage suggestie dat de blauwe staven zelfs een relatie hebben met het barre temperatuurverloop.

N.B. In de 3^e decade worden de seizoenstotalen van 2018 en 2020 ingehaald, zodat 2021 nu sowieso al het 3^e voorjaar ooit is.

De ereplaats in april is natuurlijk voor de Hop, die tot ons aller verrassing en vreugde – en niet in het minst die van Hans – op 27 april 2021 voorbijkomt.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

Mei

In de 1^e decade is het slecht trektelweer: koud, nat en harde winden. Alleen op 1 mei is er geteld. In de 2^e decade worden de temperaturen wat milder, de ergste kou is eruit en de 15°C wordt af en toe gehaald. De winden worden zachter en komen voornamelijk uit westelijke richtingen. Helaas beheersen echter buien, een hele regendag, en soms (dichte) mist in de morgenuren nog het weerbeeld. Ook het merendeel van de 3^e decade is (erg) regenachtig bij harde ZW-winden tot wel Bft6. Pas op 28 mei komt er een kentering naar mooi weer en worden temperaturen rond 20°C gehaald bij zachte NO-winden. Op 29 en 31 mei wordt de schade nog een beetje ingehaald.

Trekvogels

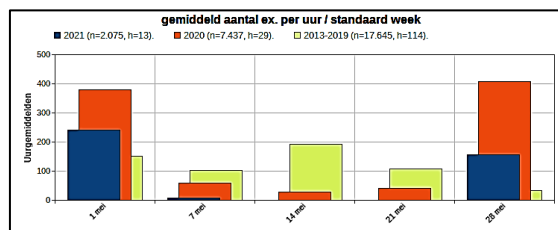
Al in april worden vier Koekoeken gehoord bij de Tongplaat, maar de eerste echt zichtbare doortrekkers worden op 1 mei gezien, en dan zijn het er meteen vijf. De zwaluwentrek loopt af en er zijn inmiddels veel foeragerende vogels boven de rivier te zien. In de 2^e decade dooft de trek uit als een nachtkaa: een 'telling' op 13 mei – die met zijn 26 vogels eigenlijk die naam niet eens mag hebben – levert desondanks nog een nieuwe seizoenssoort op: Kanoetstrandloper. Op 14, 15, 18 en 20 mei is de telpost steeds enkele uren bemand, maar er is geen merkbare trek meer. Het wachten is nu op de influx van 3kj giertjes, die gewoonlijk in de 3^e decade nog plaatsvindt. Die komt dan ook – zij het bescheidener dan gewoonlijk – op de laatste twee teldagen van de maand. Die dagen leveren tevens nog enkele relatief late, nieuwe seizoenssoorten op: Wespendif, Boomvalk, Zomertortel, Gekraagde Roodstaart en Heggenmus (!).

TP-vogels

De huiszwaluwen boven de boerderij van Chastelet nemen begin mei toe tot een wat bovengebruikelijk aantal. Op 13 mei wordt een lokale Bosrietzanger gemeld. Spotvogel en Nachtegaal laten zich daarna (nog steeds en) bijna continu horen, evenals ongebruikelijk veel Zwartkopjes en Tuinfluiters. Op twee plekken op het Zuidplaatje roept op 18 en 20 mei een Kwartel. Het luchtbeeld wordt beheerst door foeragerende zwaluwen, vooral giertjes, maar ook boertjes, huisjes en een enkel oeverdief. Visarend, adulte Zeearend en Bruine Kiekendief laten zich regelmatig zien. De huiszwaluwenkolonie bij de boerderij omvat minimaal 35 rondvliegende vogels. Op 31 mei zingt de Nachtegaal nog steeds, en – om in termen van Hans te spreken – “het zwanenmeer is ook weer open”, ofwel er zitten weer volop Knobbelswanen in de rivierkom tussen de telpost en de Dam van Engeland.

Totaal passerende 2.075 vogels met (enkele) vinders in mei 2021. Daarvoor wordt 13:56 uur geteld op 4 teldagen (2020: 7.437 exx in 29:50 uur). De droefenis wordt treffend geïllustreerd door de grafiek.

Een opstekertje is dan wel weer dat op 31 mei het seizoen 2021 via het nipt passeren van voorjaar 2019 het predicaat '2^e voorjaar ooit' in ontvangst mag nemen.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Juni

Website trektellen.nl legt de scheiding tussen voorjaars- en najaarsstellingen op 15/16 juni. De tekst hieronder heeft dus betrekking op de periode tot 15 juni. Wat daarna volgt, komt in het najaarsverslag aan de orde. Het weer is uitgesproken mooi met temperaturen tot rond 20°C en zwakke winden uit alle mogelijke richtingen. Na 10 juni is niet meer geteld.

Trekvogels

De enige Casarca van het seizoen passeert en 3kj Gierzwaluwen blazen nog een bescheiden partijtje mee. Onverwacht, maar in lijn met de landelijke ontwikkelingen, vestigt de Grote Canadese Gans nog een laat voorjaarsdagrecord. Boomvalk, Purperreiger en Geelpootmeeuw mogen tot de late 'snoepjes' gerekend worden.

TP-vogels

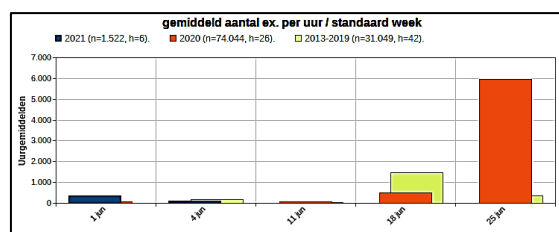
De zangvogels worden stiller. Soms komt een Visarend of Zearend langs, en onze huishavik

Hele voorjaar 2021

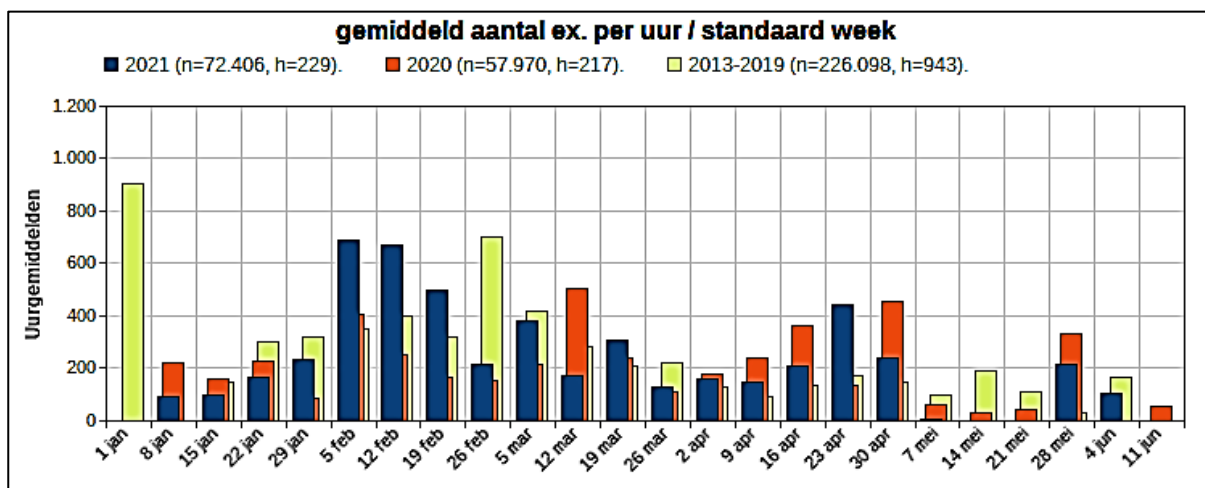
Afsluitend presenteren we het hele voorjaar 2021 versus 2020 en 2013-2019 (alle Tongplaat-tellingen). De grafiek hieronder laat zien dat 2021 (blauwe staafjes) – nogal tegen het gevoel in en met een duidelijk gat in mei vanwege het slechte weer – een behoorlijk goed voorjaar is geweest voor de vogeltrek alhier.

laat zich elke dag zien. In de rivierkom pleisteren alweer 200-300 Knobbelzwanen. Mooie berichten uit de Brabantse Biesbosch over geboren Visarenden en uit de NDB over dito Steltkluten completeren het bredere beeld.

Totaal passeren 1.522 vogels. Daarvoor wordt 6:30 uur geteld op 4 teldagen (2020: 260 exx in 3:53 uur). In de grafiek is het resultaat van de tellingen in lijn met, of net iets beter dan dat van vorige jaren. Dat de 2e helft van juni – die voor het voorjaarsverslag niet relevant is – ook is weergegeven, is technisch onvermijdelijk.

Totaal komt het op 72.398 vogels (*plus niet meer dan 8 vlinders*), geteld in 229:30 uur op 63 teldagen, wat resulteert in een intensiteit van 315 exx/h. Zie verder het soortenoverzicht, de samenvatting, de poging tot interpretatie en de dagrecords in de volgende hoofdstukken.

3. Overzicht soorten en soortgroepen

De telling van 2021 wordt per soortgroep vergeleken met het gemiddelde over de voorjaren 2004-2020. De individuele soorten zijn aangegeven in de soortgroeptabel waarmee elke paragraaf start. De kopregels van de tabellen spreken voor zich.

Na elke tabel volgt, indien nuttig en mogelijk, een korte beschouwing.

Als 2021 het beste jaar ooit is voor een soort, is die in de laatste kolom geel gemarkeerd. Als dit 'topjaar' gedeeld is met één of meer andere jaren, is de markering mintgroen.

Het 4e hoofdstuk vat een en ander samen, geeft wat interpretaties en meldt de *voorjaarsdagrecords* van 2021.

Ganzen

Soort	Voorjaar 2021	Gemiddelde 2004-2021	2021 t.o.v. gemiddelde	Groep 2021 t.o.v. gemiddelde	Voorjaar 2004-2021	Maximum in jaar
Rotgans	9	4,4	205%	134%	79	47 (2016)
Witbuikrotgans	0	0,2	0%		4	4 (2016)
Roodhalsgans	0	0,1	0%		2	1 (2006)
Grote Canadese Gans	188	18,7	1007%		336	188 (2021)
Brandgans	14.831	9.254	160%		166.573	93.035 (2010)
gans spec.	474	84	562%		1.519	684 (2019)
Sneeuwgans	0	0,1	0%		1	1 (2011)
Kleine Canadese Gans	0	0,1	0%		1	1 (2010)
Indische Gans	0	0,1	0%		1	1 (2010)
Grauwe Gans	622	1.085	57%		19.537	3.155 (2013)
rietgans spec.	0	1,2	0%		21	8 (2007)
Kleine Rietgans	0	5,5	0%		99	86 (2011)
Toendrarietgans	562	456	123%		8.205	3.314 (2013)
Kolgans	6.201	6.118	101%		110.128	34.453 (2010)

Ganzen doen het dit voorjaar iets beter dan de voorgaande twee, hoewel ze ook in 2019 wel boven het gemiddelde uitkwamen. Rotgans, Grote Canadese Gans en Brandgans dragen het meest bij.

Aan de 188 exx Grote Canadese Gans draagt een dagrecord van 116 exx op 3 juni stevig bij. Met 474 exx gans spec. verdienen we ook dit voorjaar ons brevet van onvermogen weer met verve.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Zwanen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Zwarte Zwaan	0	0,8	0%	183%	15	7 (2007)
Knobbelzwaan	10	7,5	133%		135	20 (2012)
Kleine Zwaan	38	29	131%		522	166 (2009)
Wilde Zwaan	28	4,1	681%		74	28 (2021)

Bij vele schrale zwanen jaren steekt 2021 positief af. De soortgroep komt voor het eerst weer eens boven het langjarig gemiddelde en nog fors ook. Voor de Wilde Zwaan is 2021 zelfs het

beste jaar ooit met een dagrecord van 23 exx op 9 februari. Het heeft ongetwijfeld te maken met de korte, maar hevige kou- en sneeuwperiode in de 2^e week van februari.

Jaar- en zomereenden

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Nijlgans	42	29	143%	161%	530	152 (2020)
Bergeend	109	94	116%		1.688	156 (2018)
Casarca	1	0,6	164%		11	5 (2018)
Zomertaling	0	0,7	0%		12	5 (2015)
Slobeend	323	98	331%		1.757	498 (2019)
Krakeend	27	28	97%		502	65 (2010)
Smient	578	460	126%		8.276	2076 (2012)
Wilde Eend	14	21	65%		386	139 (2012)
Pijlstaart	396	197	202%		3.537	433 (2013)
Wintertaling	0	35	0%		636	107 (2007)
Tafeleend	0	11	0%		201	50 (2009)
Kuifeend	163	54	302%		972	163 (2021)

Deze soortgroep als geheel vertoont de laatste voorjaren een rustig boven het gemiddelde stijgende lijn, waarbij echter de bijdrage van de individuele soort per jaar sterk verschilt. Dit keer zijn het Slobeend, Pijlstaart en Kuifeend die het meest bijdragen. De laatste beleeft zelfs zijn beste jaar ooit, waarin een verrassend voorjaarsdagrecord van 122 exx op 20 februari fors

meetelt. Zomertaling en Tafeleend hebben we geheel niet zien passeren, en de wel veelvuldig waargenomen Wintertaling durven we tegenwoordig kennelijk – gezien het bewijsbare lokale verkeer – niet eens meer als trekker te noteren.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Wintereenden

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Grote Zee-eend	0	0,1	0%	257%	1	1 (2012)
Zwarte Zee-eend	0	0,1	0%		2	1 (2015)
Brilduiker	137	38	362%		682	137 (2021)
Nonnetje	0	1,2	0%		21	6 (2018)
Grote Zaagbek	56	37	152%		664	112 (2012)
Middelste Zaagbek	5	1,0	500%		18	5 (2021)

Deze soortgroep komt steeds boven het langjarig gemiddelde uit. Puur mathematisch gezien zou daar ooit een keer een eind aan moeten komen, maar juist dit jaar is de bijdrage nóg weer hoger dan de voorgaande voorjaren. De Brilduiker voert dit succes aan met het 2^e, 3^e en 4^e

voorjaarsdagrecord in de periode 20 februari – 20 maart, waardoor het voor deze soort meteen het beste jaar ooit wordt. De Middelste Zaagbek komt voor het eerst sinds 2011 weer met 5 exx voorbij en deelt dus met dat jaar de 1^e plaats.

Duikers en Futen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Roodkeelduiker	1	0,2	450%	175%	4	2 (2011)
Parelduiker	0	0,1	0%		1	1 (2010)
Fuut	9	5,3	169%		96	17 (2011)
Kuifduiker	0	0,1	0%		1	1 (2016)
Geoorde Fuut	0	0,1	0%		1	1 (2011)

Dankzij een 'heleboel' Futen komt deze groep in 2021 forser dan in 2020 boven het langjarig gemiddelde uit. Maar dé topper in deze groep is natuurlijk de Roodkeelduiker die tot onze verbazing en verrassing nog op 22 april de telpost passeert.

Via enkele tussenstops laat de vogel zich door Hans prachtig fotograferen. De andere potentiële doch alhier toch wel sporadische speciaaltjes uit deze groep laten zich in 2021 niet zien.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Reigerachtigen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemiddelde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Zwarte Ooievaar	0	0,2	0%	143%	3	2 (2010)
Ooievaar	7	14	51%		249	78 (2020)
Heilige Ibis	0	0,1	0%		1	1 (2009)
Lepelaar	162	89	181%		1.609	249 (2020)
Roerdomp	0	0,1	0%		2	2 (2005)
Koereiger	0	0,3	0%		5	2 (2020)
Blauwe Reiger	115	73	157%		1.321	138 (2019)
Purperreiger	14	5,7	247%		102	14 (2021)
Grote Zilverreiger	45	33	137%		590	130 (2019)
Kleine Zilverreiger	19	5,3	356%		96	23 (2020)
Aalscholver	999	733	136%		13.187	1.398 (2019)

Deze groep zit in de middenpositie van de laatste jaren, maar doet het goed. Behalve de matig geziene Ooievaar en de niet waargenomen Zwarte Ooievaar, Zwarte Ibis, Roerdomp en Koereiger draagt elke soort wel bij aan het resultaat.

Voor de Purperreiger is 2021 het beste voorjaar ooit. Dat wordt niet bereikt via een spectaculair dagrecord, maar via regelmatig overvliegende individuele vogels, vooral in april.

De schoonheid van de Kleine Zilverreiger wekt steeds opnieuw verwondering.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Roofvogels ex valken

Soort	Voor- jaar 2021	Gemiddelde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Visarend	3	4,5	67%	63%	81	11 (2020)
Wespendief	2	0,8	240%		15	3 (2018)
Sperwer	13	27	49%		478	112 (2019)
Havik	0	1,1	0%		19	3 (2020)
Bruine Kiekendief	28	33	85%		596	112 (2019)
Blauwe Kiekendief	10	3,8	261%		69	12 (2019)
Steppekiekendief	0	0,1	0%		1	1 (2007)
Grauwe Kiekendief	0	0,2	0%		4	1 (2012)
Rode Wouw	1	1,2	86%		21	5 (2020)
Zwarte Wouw	1	3,2	31%		58	16 (2019)
Zeearend	0	0,7	0%		13	4 (2020)
Buizerd	18	45	40%		815	183 (2019)

Als er één soortgroep is, die qua tellingen te lijden heeft van de veel voorkomende noordelijke winden dit voorjaar, is het wel deze. Afgezien van de Bruine Kiekendief die het relatief goed doet, de Blauwe Kiekendief, die behoor-

lijk bovengemiddeld doorkomt en de Wespendief die al met twee (!) exx boven zijn langjarig gemiddelde komt, is het verder gewoon helemaal niks: vooral Sperwer, Zwarte Wouw en Buizerd blijven ver achter.

Rallen en Kraanvogels

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004- 2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Meerkoet	0	0,1	0%	30%	1	1 (2011)
Kraanvogel	15	49	30%		887	345 (2013)

Dat de Meerkoet een zeldzame trekvogel is, weet iedereen. Wel zijn er in 2021 weer wat meer Kraanvogels dan de laatste zes jaar. Daarbij missen we als tellers op 18 februari ook nog

eens 28 exx achter onze rug, omdat we vinden dat we zo nodig een Ooievaar over de populieren langdurig moeten nastaren.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

Steltlopers plevierachtigen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Scholekster	256	149	172%	177%	2.677	323 (2011)
Steltkluut	0	0,2	0%		3	3 (2014)
Kluut	73	22	337%		390	73 (2021)
Kievit	4.109	2.256	182%		40.600	7287 (2011)
Goudplevier	303	235	129%		4.232	1.078 (2011)
Zilverplevier	0	0,9	0%		16	6 (2005)
Bontbekplevier	2	19	11%		341	107 (2016)
Kleine Plevier	1	3,6	28%		64	13 (2017)
Strandplevier	0	0,1	0%		2	2 (2015)

Na enkele benedengemiddelde jaren komt deze groep ineens veel beter uit de verf. Dit is ongetwijfeld te danken aan de koude en besneeuwde 2^e week van februari, waarin vooral de getalsmatig dominante Kievit kennelijk buiten ons zicht ten zuiden van de DB is terechtgekomen – waarna deze later weer als reguliere noordelijke trekker opduikt. Zoiets zal ook met de 144 Goudplevieren van 21 februari het geval

zijn. De Scholekster is eveneens goed vertegenwoordigd en de Kluut verdubbelt op 25 maart met 42 exx nagenoeg zijn vorige dagrecord uit 2020, mede waardoor het voor deze soort ineens zomaar het beste voorjaar ooit is. Hoewel de Steltkluut inmiddels met succes in de NDB broedt en jongen grootbrengt, is deze op de telpost niet als trekvogel betrappt.

Vooruit dan maar: hoewel niet als doortrekker waargenomen, toch een plaatje van een juveniele Steltkluut uit het 2^e uitgekomen nest in de NDB.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Steltlopers algemeen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Regenwulp	232	75	308%	100%	1.358	232 (2021)
Wulp	137	219	62%		3.946	979 (2012)
Rosse Grutto	0	0,9	0%		16	11 (2010)
Grutto	972	1.108	88%		19.949	2.471 (2020)
IJslandse Grutto	0	0,9	0%		17	14 (2011)
Kanoet	1	1,8	56%		32	30 (2018)
Kemphaan	83	54	154%		971	239 (2015)
Temmincks Strandloper	0	0,2	0%		4	4 (2019)
Drieteenstrandloper	0	0,1	0%		1	1 (2015)
Bonte Strandloper	12	28	43%		507	117 (2016)
Kleine Strandloper	2	0,6	360%		10	5 (2019)
Houtsnip	3	0,3	1080%		5	3 (2021)
Bokje	3	0,3	1080%		5	3 (2021)
Watersnip	77	25	314%		442	92 (2019)

Ondanks een mooie score voor de Regenwulp en de Watersnip en heel mooie, zij het getalsmatig minimale bijdragen van Kleine Strandloper, Houtsnip en Bokje vertoont deze groep een gestage neergang (2019: 130%; 2020: 129% en 2021: 100%), die in één oogopslag toe te schrijven is aan de nationale zorgenkindjes Wulp en Grutto en aan de verlanding op de Tongplaat, die ons zonder twijfel Bonte Strandlopers heeft 'gekost' – net als Bontbekjes en Kleine Plevieren in de vorige soortgroep. Dat zo zijnde, genieten we evenwel de hele 2e helft

van april van 'extreem' veel Regenwulpen die in hun beste voorjaar ooit en tot onze verrassing steeds weer opdoemen en op 19 april met 130 exx een nieuw dagrecord vestigen. Houtsnip en Bokje, op onze telpost zeldzaam, krijgen we te zien dankzij het extreme weer in de 2^e week van februari en het is dan ook meteen het beste voorjaar voor die twee soorten. Op de eerste sneeuw dag, 7 februari, vestigt ook de Watersnip met 46 exx een nieuw dagrecord.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Steltlopers ruiterachtigen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Oeverloper	7	7,1	99%	168%	127	26 (2020)
Witgat	31	23	135%		412	111 (2019)
Tureluur	75	70	107%		1.261	180 (2020)
Bosruiter	0	1,9	0%		34	18 (2018)
Zwarte Ruiter	15	9,5	158%		171	42 (2015)
Groenpootruiter	185	74	249%		1.338	240 (2018)

Deze soorten zijn beter vertegenwoordigd dan in 2020, maar ten opzichte van 2019 is het een halvering. Opvallend zijn de Groenpootruiter die het behoorlijk goed doet en de Bosruiter

die schittert door afwezigheid. De Zwarte Ruiter komt met slechts 15 exx toch flink boven het langjarig gemiddelde.

Meeuwen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Drieteenmeeuw	0	0,1	0%	237%	1	1 (2012)
Kokmeeuw	8.781	3.561	247%		64.090	8.781 (2021)
Dwergmeeuw	318	76	420%		1.364	407 (2010)
Zwartkopmeeuw	442	68	648%		1.227	442 (2021)
Stormmeeuw	66	139	48%		2.501	361 (2010)
Grote Mantelmeeuw	80	21	375%		384	80 (2021)
Zilvermeeuw	256	167	153%		3.009	384 (2019)
Pontische Meeuw	4	1,8	218%		33	11 (2020)
Geelpootmeeuw	14	2,2	646%		39	14 (2021)
Kleine Mantelmeeuw	493	381	129%		6.858	852 (2018)

Beter opletten op meeuwen zie je terug in bovengemiddelde cijfers, die nog steeds wat groeien. De HDP van de Kokmeeuw is in 2021 heel lang, maar natuurlijk zien we de meeste (4.054 exx) in maart. Zwartkopmeeuwen lijken er elk jaar meer te worden, en dat past wel bij de vestiging van broedvogels in de regio. Dat twee andere soorten ook nog eens het meest

geteld zijn dit jaar, lijkt wel het rechtstreekse gevolg van beter opletten. De Dwergmeeuw heeft alhier een zeer korte HDP van net twee weken in de 2^e-3^e decade van april. En jawel, we *zijn* er en tellen er ruim 4x zoveel als gemiddeld, alleen komen ze dit jaar niet zo mooi 'binnendoor': vrijwel alle exemplaren gaan over de rivier. Qua beleving dus wat teleurstellend.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Sterns

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Lachstern	0	0,1	0%	500%	1	1 (2010)
Reuzenstern	1	0,4	257%		7	4 (2010)
Visdief	1.118	183	610%		3.298	1.118 (2021)
Noordse Stern	0	1,1	0%		20	13 (2019)
Noordse Stern/Visdief	0	0,7	0%		13	10 (2015)
Witwangstern	0	0,1	0%		1	1 (2011)
Witvleugelstern	0	0,6	0%		10	7 (2007)
Zwarte Stern	92	56	164%		1.009	211 (2011)

Sterns zijn in 2019 en 2020 bijna de koploper qua toename en in 2021 voeren ze zelfs de lijst aan. Dat betekent mathematisch onontkoombaar dat we er steeds meer gaan zien. De constante factor daarin is de Visdief die – vanuit een voormalig jaargemiddelde van ca. 45 vogels – vanaf 2017 resp. 243, 178, 653, 674 exx telt en dan nu in 2021 de (voorlopige?) top be-

reikt met 1.118 vogels, waarbij op twee achtereenvolgende dagen, 26 en 27 april, de 1^e twee nieuwe voorjaarsdagrecords vallen. De Zwarte Stern komt min of meer ongemerkt op een goede score. Niemand minder dan Leo betrapt op een van zijn teldagen een Reuzenstern. De overige sterns, sowieso al geen bulksoorten op de DB, missen we dit voorjaar.

Duiven

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004- 2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Holenduif	66	31	215%	286%	553	78 (2020)
Houtduif	5.480	1.905	288%		34.286	7.163 (2019)
Zomertortel	1	1,1	90%		20	5 (2008)
Turkse Tortel	7	5,2	135%		93	15 (2008)

Houtduiven en Holenduiven zien we elk jaar in flinke aantallen, waarbij elk jaar weer de 'maffe' zuidoostelijke februari Houtduiventrek optreedt – dit jaar overigens wat minder gepro-
nounceerd dan bijvoorbeeld in 2019. Op 29 mei komt er weer eens een inmiddels zeldzame Zomertortel langs.

Bij inmiddels drie fors bovengemiddelde jaren voor deze groep vraag je je wel af óf en wanneer deze trend nog eens zal worden doorbroken. Tenzij het er in de komende jaren steeds meer worden, moet dat ooit toch wel een keer gebeuren. Dat is nu eenmaal het lot van gemiddelden.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Koekoeken

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Koekoek	11	11	101%	101%	197	20 (2020)

De Koekoek komt exact gemiddeld voorbij in 2021, zij het in kleinere groepen dan we gewend zijn: meest zijn het individuen.

Best wel fijn eigenlijk, maar na de oprisping van 2020 voelt het wat teleurstellend.

Uilen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004- 2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Velduil	0	0,1	0%	0%	2	1 (2015)

Wéér niet gelukt dit jaar!

Spechtachtigen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Hop	1	0,1	900%	87%	2	1 (2021)
Draaihals	0	0,1	0%		2	1 (2019)
Kleine Bonte Specht	2	0,6	360%		10	4 (2019)
Grote Bonte Specht	5	7,6	66%		136	16 (2019)
Groene Specht	0	0,1	0%		2	1 (2019)
Boomklever	0	0,4	0%		7	2 (2014)
Boomkruiper	0	0,3	0%		6	2 (2010)

De Spechtengroep blijft dit jaar wat schraal, maar is qua gevoel volledig 'gerehabiliteerd' door de 2 Kleine Bonte Spechten en de prachtig doortrekkende Hop van 27 april, het enige

exemplaar sinds 18 april 2009, waarmee dus de status 'beste voorjaar ooit voor de soort' gedeeld wordt.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Valken

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Torenvalk	4	7,4	54%	66%	134	36 (2019)
Roodpootvalk	0	0,4	0%		7	4 (2011)
Smelleken	4	4,4	91%		79	14 (2019)
Boomvalk	2	3,9	51%		71	11 (2005)
Slechtvalk	3	3,4	89%		61	12 (2008)

Hetzelfde beeld als bij de andere roofvogels. Smelleken en Slechtvalk komen nog een beetje in de buurt.

De andere vogels uit deze groep blijven ver achter of worden helemaal niet gezien.

Kraaiachtigen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Klapekster	0	0,1	0%	155%	1	1 (2012)
Wielewaal	0	1,0	0%		18	3 (2005)
Gaai	24	19	124%		347	57 (2019)
Ekster	16	8,7	185%		156	30 (2020)
Kauw	279	342	82%		6.152	2.401 (2013)
Roek	12	2,2	554%		39	12 (2021)
Zwarte Kraai	403	101	400%		1.812	466 (2020)
Bonte Kraai	0	0,1	0%		1	1 (2016)

De Zwarte Kraai wordt de laatste jaren regelmatig in toenemende aantallen gezien, wat waarschijnlijk wel samenhangt met de toegenomen teluren en teldagen.

Bijzonder is dat de Roek, die begin april al aan zijn beste jaar zit, op 28 april met nóg 5 exx voorbij komt. Dat is dan meteen een gedeeld dagrecord met 28 april (!) 2006.

Klapekster (beetje vreemd) en Wielewaal (niet zo vreemd) ontbreken in 2021 en de – gezien

de landelijke ontwikkelingen – lang verhoopte Raaf laat nog op zich wachten. Dat de Bonte Kraai weer ontbreekt zal niemand verbazen.

Gaai en Ekster trekken dit voorjaar voor ons gevoel eigenlijk in gebruikelijke aantallen door. Eén of twee vogels van deze soorten drukken natuurlijk al snel het percentage omhoog.

De ontwikkeling van de groep als geheel is redelijk in lijn met de twee voorafgaande jaren.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Mezen

Soort	Voorjaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Zwarte Mees	0	1,1	0%	185%	20	13 (2008)
Matkop	4	1,1	360%		20	4 (2021)
Pimpelmees	116	58	201%		1.039	131 (2020)
Koolmees	140	66	212%		1.187	199 (2019)
Buidelmees	0	0,1	0%		1	1 (2011)
Baardman	0	5,6	0%		101	47 (2014)
Staartmees	0	8,9	0%		160	27 (2007)
Witkopstaartmees	0	0,4	0%		7	3 (2018)

Koolmees en Pimpelmees tellen we sinds 2018 steeds bovengemiddeld. Dat hangt samen met het toegenomen aantal teldagen: we *zijn* er als deze soorten trekken, en dat was voorheen niet altijd mogelijk. Trek van de Matkop waarnemen is gewoon een gelukje.

Er zitten er immers ook altijd wel in de buurt, met name rond de eendenkooi. Baardman en Staartmees zien we wel op meerdere dagen, maar we moeten ons dit seizoen tevreden stellen met een notering als TP-vogel: echte trek nemen we niet waar.

Leeuweriken

Soort	Voorjaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Boomleeuwerik	2	3,3	60%	462%	60	38 (2009)
Veldleeuwerik	1.414	303	466%		5.456	2.532 (2013)

Na 2013 eindelijk weer eens een goed telseizoen voor de Veldleeuwerik. Het speelt zich allemaal af in en na de sneeuwweek in februari, met dan nog enkele individuen in maart. Vooral 18 februari met zijn 1.164 exx is op onze telpost uitzonderlijk. Helaas vliegen de meeste vogels

die dag over de Deeneplaatweg, dus qua beleving is het matig. Mogelijk missen we daardoor ook eventueel meevliegende Boomleeuweriken, want daarvan zien we er maar twee in het hele seizoen, wat overigens niet eens zover beneden gemiddeld is.

Vogeltrektepost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsstellingen 2021

Zwaluwen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004- 2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Gierzwaluw	7.572	3.802	199%	250%	68.433	17.417 (2020)
Oeverzwaluw	3.431	379	905%		6.823	3.431 (2021)
Boerenzwaluw	976	581	168%		10.458	1.224 (2019)
Huiszwaluw	24	40	60%		715	114 (2019)
Roodstuitzwaluw	0	0,1	0%		2	1 (2011)

Met excuses voor de taxonomische vrijmoedigheid: 'zwaluwen' zijn al jarenlang de vogels die 'het meest van ons houden'. Op het sinds 2019 bijgehouden staafdiagram met bovengemiddelde tellingen staan ze dan ook steeds in de top of bovenaan. Dit jaar blijft de Huiszwaluw achter – mogelijk omdat we al te snel de vogels boven de Elzen als TP-ers noteren – en de Roodstuitzwaluw wordt niet gezien, maar Gierzwaluw en Boerenzwaluw zijn weer talrijk.

Het beste voorjaar ooit is het voor de Oeverzwaluw, die meteen maar 4 van de 1^e vijf dag-records laat noteren met 1.708 exx op 22 april bovenaan. Ze zijn op een bepaalde manier wel wat laat: binnen de huidige gemiddelde HDP vallen de p₁₀ en de p₅₀ een week later. Ons gevoel dat we 'lang op ze moesten wachten' is dus door de data bevestigd. Het huidige seizoenstotaal is bijna een verviervoudiging van het vorige dito hoogste van 2019.

Kleine zangers

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Fitis	2	2,1	97%	108%	37	7 (2010)
Tjiftjaf	18	14	126%		257	48 (2018)
Tjiftjaf/Fitis	18	24	75%		431	124 (2011)
Grote Karekiet	0	0,1	0%		1	1 (2019)
Rietzanger	3	0,2	1350%		4	3 (2021)
Sprinkhaanzanger	1	0,1	1800%		1	1(2021)
Bosrietzanger	0	0,1	0%		2	2 (2020)
Snor	1	0,1	900%		2	1 (2021)
Zwartkop	2	2,2	90%		40	17 (2018)
Tuinfluiter	1	0,2	450%		4	1 (2021)
Braamsluiper	0	0,2	0%		3	2 (2019)
Grasmus	1	0,7	150%		12	5 (2006)
Vuurgoudhaan	0	0,1	0%		1	1 (2019)
Goudhaan	1	0,4	225%		8	2 (2018)

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

In deze op zich niet zo talrijke groep is er elk voorjaar wel weer een verrassing. Dit keer is het de Sprinkhaanzanger, die in andere jaren meestal met enkele exemplaren TP aanwezig is, maar in 2021 geheel niet. De enige vogel is alleen maar op 29 maart gehoord, daarna niet

meer – en derhalve een doortrekker. Voor deze soort is 2021, samen met de Rietzanger het beste voorjaar ooit, terwijl de Snor en de Tuin-fluiter de 1^e plaats moeten delen met 2019.

Spreeuwen

Soort	Voorjaar 2021	Gemiddelde 2004-2021	2021 t.o.v. gemiddelde	Groep 2021 t.o.v. gemiddelde	Voorjaar 2004-2021	Maximum in jaar
Spreeuw	3.180	2.738	116%	116%	49.280	8.401 (2011)
spreeuw spec.	0	0,1	0%		1	1 (2018)

Sinds 7 zeer magere jaren komt de Spreeuw weer eens boven het gemiddelde uit, een verheugende ontwikkeling. Ondanks een kleine influx van Roze Spreeuwen langs de kust op 1 en

2 juni komt het alhier zelfs niet tot een 'verdachte' in de vorm van een spreeuw spec.

Lijsters

Soort	Voorjaar 2021	Gemiddelde 2004-2021	2021 t.o.v. gemiddelde	Groep 2021 t.o.v. gemiddelde	Voorjaar 2004-2021	Maximum in jaar
Beflijster	11	18	61%	109%	326	166 (2019)
Merel	42	8,6	488%		155	42 (2021)
Kramsvogel	1.251	1.337	94%		24.060	15.729 (2010)
Koperwiek	1.216	907	134%		16.321	4.310 (2016)
Zanglijster	19	52	37%		933	288 (2011)
Grote Lijster	2	5,4	37%		98	19 (2019)

Over deze soortgroep kunnen we kort zijn: buiten de Merel die het beste voorjaar ooit heeft en de Koperwiek die het nog aardig doet, is het in 2021 in deze groep kommer en kwel.

Een combinatie van langdurig koud weer en voor onze telpost ongunstige winden zit hier waarschijnlijk achter.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

Lijsterachtigen overig

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Grauwe Vliegenvanger	0	0,2	0%	83%	4	1 (2020)
Roodborst	0	0,1	0%		1	1 (2013)
Blauwborst	0	0,1	0%		1	1 (2018)
Nachtegaal	2	0,2	1200%		3	2 (2021)
Bonte Vliegenvanger	0	0,1	0%		2	1 (2019)
Zwarte Roodstaart	0	0,1	0%		2	1 (2009)
Gekraagde Roodstaart	1	1,2	82%		22	4 (2019)
Paapje	0	0,2	0%		3	2 (2007)
Roodborsttapuit	0	0,4	0%		8	4 (2011)
Tapuit	1	2,3	44%		41	14 (2008)

In 2019 komt deze groep dankzij Bonte Vliegenvanger, Gekraagde Roodstaart, Roodborsttapuit, Paapje en Tapuit nog op 180% van het gemiddelde. In 2020 en 2021 wordt het gemiddelde niet eens gehaald en ontbreken zelfs de meeste van deze soorten op de lijst.

Een gelukje is dan nog dat we op 19 april 2 trekken de Nachtegalen betrappen, de 2^e en 3^e vogel ooit voor de telpost, waardoor het voor deze soort meteen het beste seizoen ooit wordt.

Mussen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Huismus	0	0,1	0%	12%	2	1 (2013)
Ringmus	0	6,4	0%		116	20 (2010)
Heggenmus	1	1,7	60%		30	4 (2013)

Hoe blij kun je zijn met één Heggenmus? Het is dan toch in ieder geval een vogel in deze sinds 2015 zwaar afgenomen soortgroep.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarsestellingen 2021

Kwikstaarten

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Gele Kwikstaart	58	66	88%	136%	1.185	190 (2008)
Engelse Kwikstaart	1	0,1	1800%		1	1 (2021)
Noordse Kwikstaart	0	0,3	0%		6	4 (2018)
Grote Gele Kwikstaart	3	2,1	142%		38	8 (2007)
witte kwikstaart spec.	1	0,1	900%		2	1 (2021)
Witte Kwikstaart	192	119	161%		2.150	362 (2018)
Rouwkwikstaart	2	1,7	120%		30	11 (2018)

De Gele Kwikstaart is dit voorjaar na twee redelijke seizoenen als gebruikelijk niet erg enthousiast voor een route door onze mooie omgeving. Het weer zal hierin een rol hebben gespeeld. De Grote Gele, de Witte en de Rouwkwikstaart doen het relatief goed, wat dat ook

moge betekenen bij deze minieme aantallen. Net als in 2020 wordt een 'verdachte' Rouwkwikstaart genoteerd. Leuk is het verschijnen van de eerste Engelse Kwikstaart ooit boven de DB op 23 april. Sander is de gelukkige 'vinder'.

Piepers

Soort	Voor- jaar 2021	Gemiddelde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Duinpieper	0	0,2	0%	41%	3	2 (2006)
Graspieper	705	1.740	41%		31.326	10.226 (2019)
Boompieper	4	12	33%		220	84 (2008)
Waterpieper	18	15	119%		273	115 (2018)
Oeverpieper	0	0,1	0%		1	1 (2008)

Na de betere voorjaren 2019 en 2020 vervallen de Graspiepers weer in hun oude gewoonte om de DB maar een beetje te mijden. Dit voorjaar is daar evenwel alle begrip voor op te brengen. Hun HDP 'zit' in de 1^e twee decaden van april. En juist op 9 van de 11 teldagen in die periode heersen – soms ijzige – noordelijke winden, nog afgezien van smerige buien, mist en temperaturen die een flink deel van de ochtend niet zelden nog rond het vriespunt liggen.

De Waterpieper komt in gebruikelijke aantallen voorbij. Qua Boompieper moeten we het dit seizoen met een derde van de 'gewone' trek doen en dat ligt ditmaal niet meer aan het gehoor: meerdere oudjes onder ons worden inmiddels ondersteund door auditieve hulpmiddelen met bewezen boompieperperformance. We geven gewoon de noordelijke winden maar weer de schuld.

Vogeltrektepost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

Vink en Keep

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004- 2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Vink	824	251	329%	310%	4.513	824 (2021)
Keep	1	15	7%		271	169 (2011)

De Vink beleeft zijn beste seizoen op de DB met bijna een verdubbeling van voorgaande betere voorjaren. Mogelijk speelt – ondanks het ook voor hun ongunstige weer – het wilgensingeltje naast de telpost hierin een positieve rol. Van Vinken is immers bekend dat ze tijdens de trek

zeer hechten aan de landschappelijke elementen waarin ze normaal hun broedseizoen doorbrengen [Tinbergen]. Twee ‘opeenvolgende’ teldagen, 20 en 22 maart zijn goed voor twee nieuwe dagrecords. En de Keep? Ach ja ...

Vinkachtigen overig

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Appelvink	2	2,8	72%	61%	50	13 (2009)
Goudvink	0	0,2	0%		3	1 (2011)
Groenling	46	31	146%		566	86 (2018)
Kneu	86	89	97%		1.602	395 (2020)
Grote Barmsijs	0	0,4	0%		8	6 (2018)
barmsijs spec.	1	1,5	67%		27	10 (2006)
Kleine Barmsijs	1	0,1	1800%		1	1 (2021)
Kruisbek	0	0,2	0%		4	2 (2020)
Putter	14	28	50%		507	79 (2010)
Europese Kanarie	0	0,2	0%		3	1 (2020)
Sijs	2	97	2%		1.738	816 (2011)

‘Van het westelijke front geen nieuws’, zullen we maar zeggen, inbegrepen de omineuze implicaties, zij het dan dat we op 23 februari een duidelijke Kleine Barmsijs weten te onderschei-

den, wat dan binnen de door trektellen.nl gehanteerde registratiemethode naast de barmsijs spec. een ‘nieuwe soort’ is voor de telpost.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

Gorzen

Soort	Voor- jaar 2021	Gemid- delde 2004-2021	2021 t.o.v. ge- middelde	Groep 2021 t.o.v. ge- middelde	Voorjaar 2004- 2021	Maximum in jaar
Sneeuwgorzen	0	0,1	0%	247%	2	1 (2020)
Grauwe Gorzen	1	0,2	600%		3	1 (2021)
Geelgorzen	0	0,4	0%		7	2 (2019)
Rietgorzen	143	58	248%		1.039	168 (2020)

Deze soortgroep (lees: Rietgorzen) trekt de laatste drie jaren steeds bovengemiddeld door. Dat wil waarschijnlijk eigenlijk zeggen, dat wij als tellers op dagen waarop het deze beestjes behaagt te trekken meer dan voorheen aanwezig zijn.

Het leuke is, dat er elk voorjaar in deze groep wel een verrassing langs vliegt. De ene keer is

het een Geelgorzen, dan weer een Sneeuwgorzen, en dit jaar ziet Nijs op de overigens toch al niet teleurstellende 22^e april op een afstand van enkele meters een Grauwe Gorzen op ooghoogte over de Tongplaat trekken. Het is het 3^e individu voor de telpost, en neemt derhalve een gedeelde 1^e plaats in.

Geelgorzen. Archiefphoto Nijs Stam

4. Samenvatting

De voorjaarsrek in 2021 wordt hieronder samengevat in wat grafieken, weetjes en algemenere beschouwingen.

2^e voorjaar ooit

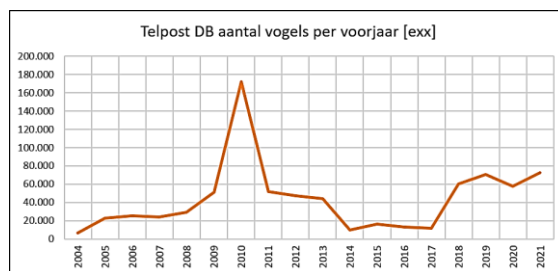
Ondanks de voor ons gevoel en ervaring ongunstige windrichtingen en weersomstandigheden is 2021 qua aantallen trekvogels – na het tot nu toe onverslaanbare 2010 met zijn *coldrush* – het 2^e voorjaar ooit geworden en ‘aanvoerder’ van de laatste drie jaren met hun toegenomen teluren en -dagen.

jaar	[exx]	[exx/h]	[soorten]
2010	172.343	1.401	131
2021	72.398	315	140
2019	70.704	230	145
2018	60.272	220	138

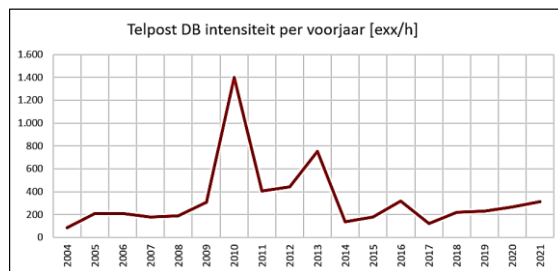
Qua intensiteit komt 2021 op de 6^e plaats, na 2010 en de jaren met weinig teluren, waarin de intensiteit ‘automatisch’ hoog is. Die intensiteit is dit voorjaar 315 exx/h, en op de grafiek hiernaast is te zien, dat deze een sinds 2018 stijgende trend voortzet. Bij eveneens stijgende teluren is de conclusie onontkoombaar: we krijgen de laatste jaren toch geleidelijk weer meer trekvogels te zien op een niveau dat inmiddels bijna alle tellingen op het Zuidplaatje overtreft – alleen 2010 dus niet.

Met 140 soorten neemt 2021 de 2^e plaats in met betrekking tot deze parameter. Alleen 2019 met 145 soorten steekt erbovenuit. Hoe mooi dit evenwel klinkt, voor de tellers is deze score toch wat tegenvallend. In de februarihou verschijnen sporadischer soorten als Houtsnip, Bokje, Wilde Zwaan en Middelste Zaagbek op de lijst, en zo iets schept verwachtingen. Die zijn niet uitgekomen: potentieel gemakkelijk haalbare en regelmatig terugkomende soorten als

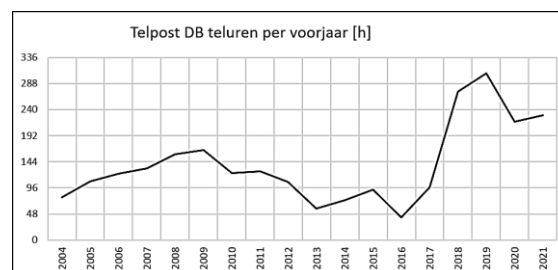
Wintertaling, Tafeleend, Havik, Zeearend, Zilverplevier, Bosruiter, Baardman en Staartmees zijn niet trekkend gezien. En ook wat moeilijker, maar alhier beslist niet onmogelijke soorten als Nonnetje, Koereiger, Witvleugelstern, Draaihals, Roodpootvalk, Klapekster en vooral soorten uit de groep ‘Lijsterachtigen overig’ laten dit jaar verstek gaan.

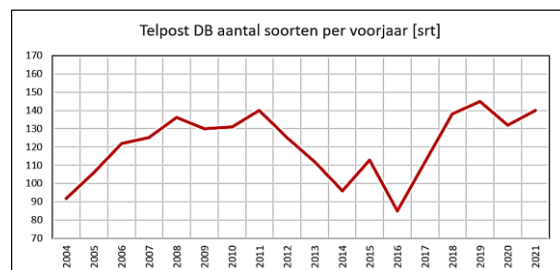
2021 is qua aantal het 2^e jaar ooit sinds het begin van de tellingen.

Er blijft een stijgende trend in de intensiteit.

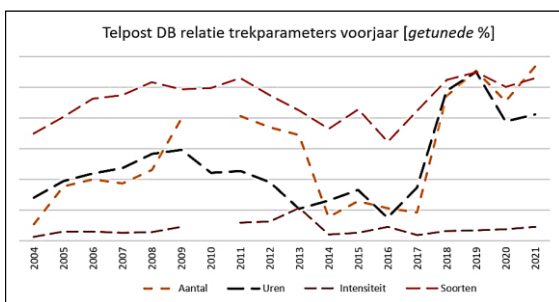
Er lijkt een ‘gouden middenweg’ in de teluren (en -dagen) te ontstaan.

Qua soorten is 2021 het 2^e jaar ooit.

Samenhang

Onderstaande grafiek brengt de parameters uit het bovenstaande samen. Daartoe zijn de waarden vertaald in procenten van hun maximum, die individueel geschaald kunnen worden om de lijnen een beetje bij elkaar te kunnen brengen, of juist uit elkaar te houden om hinderlijk dooreenlopen te voorkomen.

Samenvoeging van de voorgaande grafieken.

Wat uit deze grafiek kan worden afgeleid, en in voorgaande jaren in extenso is beschreven, lijkt ook voor 2021 weer op te gaan:

- (1) *Er is een niet al te sterke, maar plausibel aandoende correlatie tussen teluren en aantallen.*

Dit kan niet zomaar vertaald worden naar: 'des te meer uren we tellen, des te meer vogels zien we'. Soms gaat het precies andersom: 'des te minder vogels we zien, des te minder uren tellen we'. In 2021 is dat heel duidelijk: Begin juni is de telpost nog meermaals *bezocht*, maar er is geen trek te bespeuren dus wordt er niet *geteld*. In 2021 komt daar zeker nog de factor 'weer' bij.

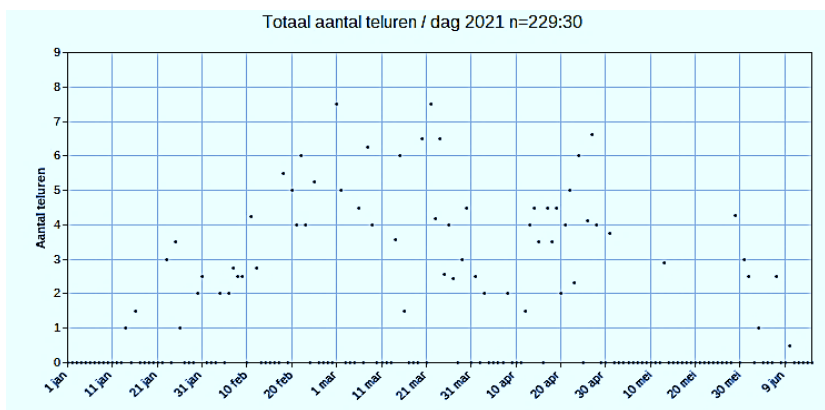
In mei wordt gewoonlijk veel en lang geteld. Dit keer echter is het weer zo slecht en zijn de winden zo ongunstig, dat tellers wel tijd in de buitenlucht doorbrengen, maar dan meteen ervaren dat de trek helemaal 'niet loopt', derhalve wordt er tussen 2 en 28 mei op één poging na niet serieus geteld. Dat is zeer goed zichtbaar in de totaalgrafiek aan het eind van hoofdstuk 2: van 30 april tot 28 mei gaapt een gat in de blauwe staafjes. Samenvattend geldt: teluren en aantallen beïnvloeden elkaar wel wederzijds, maar het is niet te zeggen welke van de twee leidend of volgend is.

- (2) *Er is een vrij sterke correlatie – weliswaar niet met een constante versterkingsfactor – tussen teluren en het aantal soorten.*

Dit zegt eigenlijk: 'hoe meer uren je telt, hoe meer soorten je ziet'. Feitelijk zit dit niet in de uren sec, maar in de teldagen. Bij méér dagen op de telpost is er minder kans dat je soorten met een korte HDP zult missen. De vele Dwergmeeuwen (HDP 2e helft april) en de weinige Oeverlopers (HDP eind april-half mei) ondersteunen deze deelconclusie.

- (3) *De gewoonlijk veronderstelde inverse relatie tussen teluren en intensiteit gaat wel vaak op (2013, 2016), maar is de laatste jaren niet zichtbaar.*

De slotconclusie is: je hebt goede en slechte seizoenen, maar vaak helpt het als je op de juiste tijd op de juiste plaats bent!

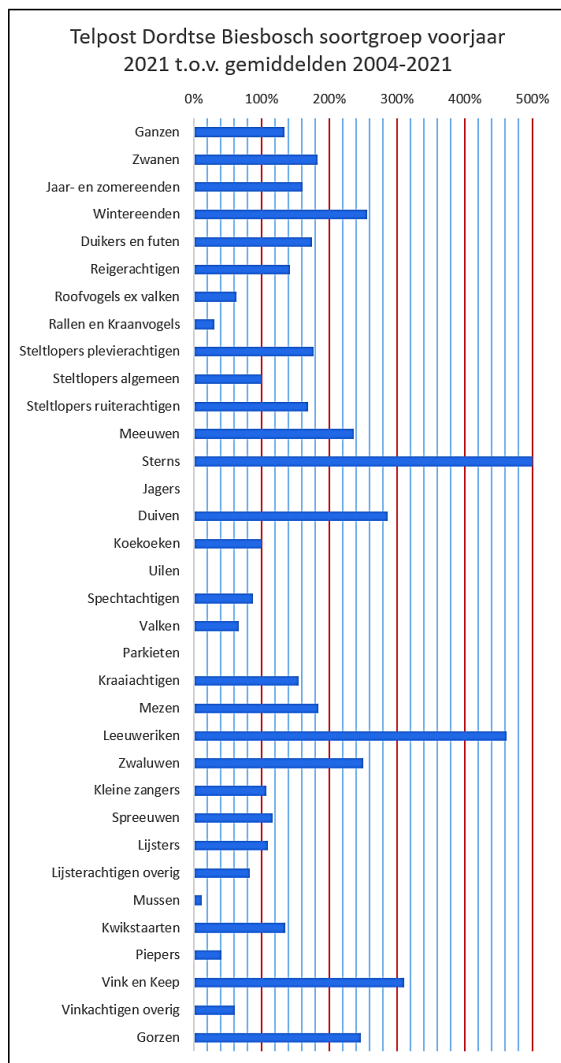
Teluren per dag op de DB voorjaar 2021, let op het 'gat' in mei en het haperend einde in juni.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

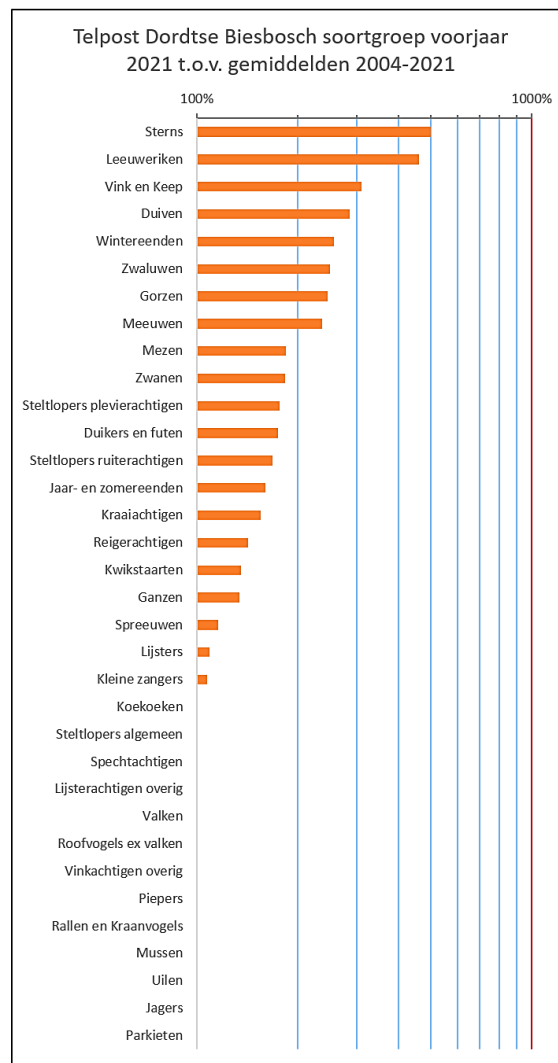
Verslag voorjaarstellingen 2021

Soortgroep samenvatting

Hieronder de tabellen van de soortgroepen grafisch uitgebeeld.

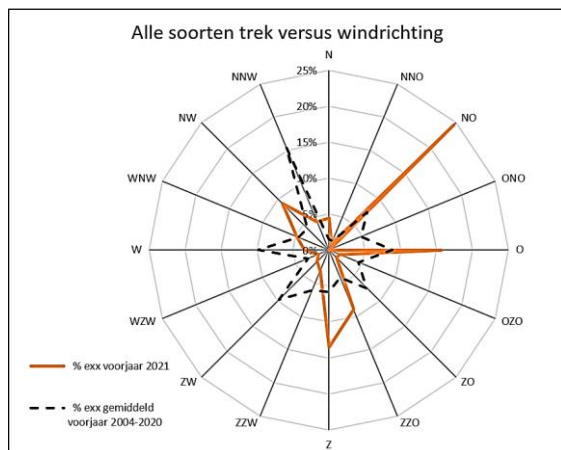
Bovenstaande (blauwe) grafiek in onze vrijbuitertaxonomische volgorde laat vrij gemakkelijk aflezen dat Sterns, Duiven, Zwaluwen, Leeuweriken, Vink/Keep en Gorzen het (zeer) goed deden in 2021. In feite gaat het dan natuurlijk om Visdief, Houtduif, Oeverzwaluw, Veldleeuwerik, Vink en Rietgors. Bij de minder opvallende staven krijg je beeld minder gemakkelijk te pakken.

Daarom laat de logaritmische (oranje) grafiek hetzelfde zien in rangorde. Doordat de schaal bij 100% begint, worden alle soortgroepen beneden het langjarig gemiddelde meteen uitgefilterd. Dat zijn er 11 (niet 13) want koekoeken en steltlopers staan precies op 100% en vallen dus onzichtbaar op de Y-as. Mogelijk kunnen we met hulp van deze grafieken het seizoen in iets algemener termen benaderen.

4.1 Poging tot interpretatie

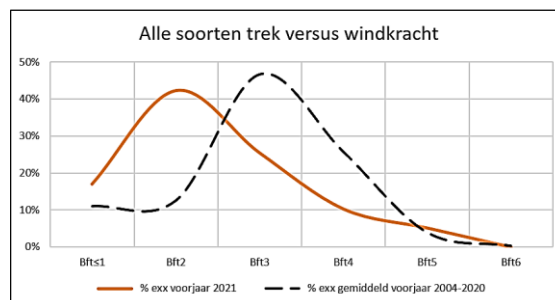
Voorjaar 2021 ondervinden de tellingen zo ongekend veel invloed van ongewone weertypen – afgezien van vele buien en regendagen en soms mist vooral van noordelijke windrichtingen – dat een poging tot interpretatie niet om dit fenomeen heen kan.

Hoe de vogels trekken bij welke wind in 2021, vergeleken met 2004-2020.

De windroos laat zien dat 57% van de vogels dit jaar tegen (semi-) kopwinden van O tot NW moet opboksen, simpelweg omdat die winden nu eenmaal aan één stuk door waaien en de vogels kennelijk toch door een niet te stuiten trekdrang zijn bezet. Het verschil met alle andere voorjaren bij elkaar is wel evident. Daar is de windverdeling veel evenwichtiger. Het NNW piekje is het onvermijdelijke restje van de zuidwestelijke *coldrush* van 2010, en dus in deze context niet relevant.

Wat is nu het grappige? Kennelijk wachten die lekkere opportunisten ondanks hun trekdrang toch nog regelmatig tot de wind wat zwakker wordt: in 2021 is er een heel duidelijke verschuiving qua windkracht waarbij ze trekken. In alle andere jaren samen trekt wel 73% van de vogels bij windkracht Bft3-4, waarbij Bft3 de voorkeur heeft. In 2021 daarentegen wordt het 84% voor windkracht Bft1-3, waarvan de helft voor Bft 2.

In 2021 trekken de meeste vogels bij lagere windkrachten dan in de andere jaren!

De 2^e ingrijpende weersfactor is de koude sneeuwweek van 7-15 februari. Die levert op de eerste dag meteen een mini-*coldrush*je op van vooral Kieviten – en de passage van vrij zeldzame soorten als Bokje en Houtsnip. In de loop van die week komen er relatief veel Wilde en Kleine Zwanen voorbij, waardoor die soortgroep na vele jaren ineens boven het langjarig gemiddelde komt. Ook zijn er die week veel Brandganzen trekkend te zien. En dan nog weer later komen die Kieviten en nog wel wat andere soorten terug als reguliere voorjaarsstrekkingen na enkele jaren waarin deze groep (plevierachtigen) bepaald ondervertegenwoordigd is geweest.

Dan is er nog voorjaarsstorm Erik op 11 maart, die er met zijn voor- en napret in de vorm van onstuimig en zeer buig weer voor zorgt dat er tussen 9 en 14 maart niet geteld wordt. We zullen nooit weten wat we daardoor gemist hebben. Plaatselijk is deze storm een rampje voor de Zeearenden en Visarenden, waarvan twee, resp. één nest vernietigd worden, in het geval van de Zeearenden met nestboom en al.

In feite lijkt met deze weerfenomenen een aanzet voor een verklaring van het wegblijven van vele soorten gegeven. Denk bijvoorbeeld aan de roofvogels en valken en piepers.

Voor veel andere soorten en soortgroepen is zo'n verklaring minder eenvoudig. Dat er veel minder Grutto's en Wulpen passeren zou bijvoorbeeld best eens gevolg kunnen zijn van de

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag voorjaarstellingen 2021

algehele broedmalaise van die soorten. Het weer zou daar misschien nauwelijks mee te maken hebben. Waarom zien we immers in deze soortgroep dan zoveel Regenwulpen?

De meeuwengroep is misschien wat gemakkelijker. Meeuwen zijn kosmopolieten en lucht-acrobaten die zich evident bijzonder weinig aantrekken van wind en weer. Dat die groep dus dit jaar mooi bovengemiddeld langstrekt heeft waarschijnlijk gewoon te maken met de algemene toename ervan – en ook met onze toegenomen alertheid op deze groep.

Evenwel, wat zit er dan achter die vele Visdieven, Veldleeuweriken, Vinken en Gorzen?

Enfin, vragen te over. In de tekstjes bij de tabellen staan al genoeg aanzetten tot interpretatie bij de soortgroep als zodanig.

Uiteraard is de laatste alinea in deze paragraaf gewijd aan de gelukstreffers, dat wil zeggen aan vogels die we op de DB weinig of zelden zien, en die dan dit voorjaar zomaar weer eens opdoemen *terwijl wij er 'toevallig' zijn*. Dit betreft dan Rotgans, Casarca, Middelste Zaagbek, Roodkeelduiker, Kanoet, Reuzenstern, Zomertortel, Hop, Nachtegaal, Tapuit, Engelse Kwikstaart en Grauwe Gors – en misschien nog wel meer, al naar gelang perspectief en ervaring van de individuele teller.

Hoog bezoek op de telpost: een Torenavalk heeft een worm verschalkt.

4.2 Voorjaarsdagrecords

Elk jaar verwacht je dat het nu toch wel een keer is afgelopen met die dagrecords. En elk jaar word je weer verrast door 'onmogelijke' verschijningen. In 2021 zijn het er 25 geworden, waarvan enkele gedeeld met een voorafgaand dagrecord. Die zijn mintgroen gekleurd.

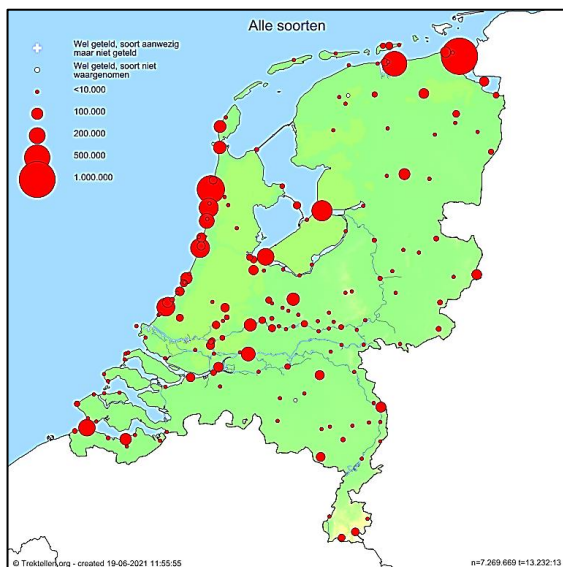
Bij Zwartkopmeeuw, Visdief en Oeverzwaluw doet zich in 2021 het merkwaardige fenomeen

voor dat een *lager* record op een *recenter* datum valt. Dat krijg je met die soorten die maar niet van ophouden weten.

Vogels die dit jaar 'nieuw' zijn voor de telpost, krijgen uiteraard automatisch een dagrecord. Dagrecords van spec-soorten stemmen weliswaar niet tot uitbundige vreugde, maar zijn desondanks toch maar opgenomen.

Dagrecord 2021	Aantal	Datum	Vorige/volgende dag record op datum	Aantal
Grote Canadese Gans	116	3 juni 2021	1 juni 2021	46
gans spec.	171	20 februari 2021	27 februari 2019	127
Wilde Zwaan	23	9 februari 2021	20 januari 2008	9
Kuifeend	122	20 februari 2021	6 februari 2020	60
Kluut	42	25 maart 2021	2 april 2020	26
Regenwulp	130	19 april 2021	19 april 2010	108
Houtsnip	1	8 maart 2021	1 maart 2021	1
Bokje	3	7 februari 2021	12 april 2015	1
Watersnip	46	7 februari 2021	23 maart 2020	31
Zwartkopmeeuw	68	18 april 2021	24 april 2021	55
Visdief	310	26 april 2021	27 april 2021	307
Hop	1	27 april 2021	18 april 2009	1
Roek	5	28 april 2021	28 april 2006	5
Zwarte Kraai	71	1 maart 2021	1 april 2019	41
Oeverzwaluw	1.708	22 april 2021	24 april 2021	495
Rietzanger	3	1 april 2021	11 april 2015	1
Snor	1	22 april 2021	15 mei 2019	1
Tuinfluit	1	1 mei 2021	20 april 2019	1
Nachtegaal	2	19 april 2021	14 april 2013	1
Engelse Kwikstaart	1	23 april 2021	---	---
witte kwikstaart spec.	1	18 april 2021	7 april 2020	1
Vink	394	22 maart 2021	15 maart 2008	265
Kleine Barmsej	1	23 februari 2021	---	---
Grauwe Gors	1	22 april 2021	7 mei 2008	1
Rietgors	60	15 maart 2021	4 maart 2007	33

5. De DB en de landelijke trek

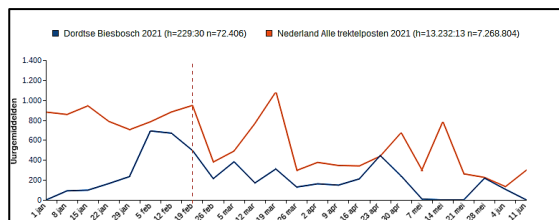
Overzicht voorjaarstrek 2021 (aantallen).

Bron: trektellen.nl

Zoals de kaart laat zien is de DB dit voorjaar niet bepaald een opvallende telpost, maar ook weer niet de onvruchtbaarste.

Uit bijgaande combo-grafiek blijkt dat de DB dit voorjaar krap 1% van de landelijke trek voor zijn rekening neemt. Dat is iets hoger dan gemiddeld (0,9%).

Diezelfde grafiek laat zien dat de intensiteit op de DB niet eens zover onder de landelijke ligt.

De DB vergeleken met NL. Bron: trektellen.nl

Opvallend is (alweer) het gat in mei waar de DB vanwege het ongunstige weer niet telt, terwijl andere posten kennelijk stug kunnen doorgaan. Nijs maakt dat zelf mee op de Eemshaven, waar op 5-11 mei bijna 100.000 vogels passeren.

Eenzelfde (niet afgebeelde) grafiek onthult voor enkele soorten een (veel) grotere betekenis van de telpost: voor Visdief (1,2%), Grutto (1,4%), Veldleeuwerik (3,8%), Gierzwaluw (9,1%), Oeverzwaluw (11,9%) en Zwartkopmeeuw (64%) mag de DB er in 2021 landelijk gezien zeker zijn!

6. Telpost Groothoofd (Dordrecht)

Op de in voorjaar 2020 door Arjan (soms bijgestaan door Jos) gestarte 'huis-telpost' Groothoofd Dordrecht is dit jaar met 21 teldagen en bijna 29 teluren aanzienlijk minder enthousiast

geteld dan met de ruim 90 uren op 49 teldagen in 2020. Het resultaat is ernaar:

2020	90 teluren,	13.079 exx,	103 soorten;
2021	29 teluren,	9.686 exx,	65 soorten.

7. Telpost Zwaluwse Dijk (Lage Zwaluwe)

Op de Zwaluwse Dijk wordt dit voorjaar ondanks de blootstelling aan barre weersomstandigheden nog veel geteld door Arjan, Jos, Michel en andere leden van de Vogelwerkgroep. Er passeren 147 soorten, waaronder Tafeleend, Middelste Zaagbek, Zwarte Ooievaar, Koereiger, Steppe- en Grauwe Kiekendief, Reuzenster, Velduil, Wielewaal, Engelse en Noordse Kwikstaart en Roodkeelpieper. Een overzicht:

2019	58 teluren,	17.627 exx,	99 soorten;
2020	136 teluren,	43.721 exx,	136 soorten;
2021	105 teluren,	26.781 exx,	147 soorten.

De eerder geponeerde stelling dat deze post bij noordelijke winden altijd hogere intensiteiten telt dan de DB wordt ook in 2021 op de weinige simultane teldagen ondersteund. *Au contraire* zijn er eind maart ook drie dagen met dit fenomeen bij ZZW-wind. Wat is dat dan weer?